

# SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 137.

V Ljubljani, v torek 17. junija 1884.

Letnik XII.

## Čemu domači prepír?

Z Notranjskega, 14. junija.

Z obžalovanjem beremo v naših domačih listih v „Slov. Narodu“, „Slovanu“ in v „Ljubljanskem listu“ obširne in vedno ponavljajoče se strankarske članke, ktere imenovani listi donajajo jeden proti drugemu.

Kdor naših razmer ne pozná, pa čita samo „Slovana“ in „Slov. Narod“, misliti bi moral, da zastopa „Ljubljanski list“ protinarodne tendence, da hoče na vsak način v življenje izvabiti stare in za našo narodno reč prežalostne razmere iz Bachovih in Vidmanovih časov, in da je postopanje sedanje naše vlade, ktere organ je „Ljub. list“, slovenski narodnosti v protislovji in povsem sovražno.

Ako bi pa nasprotno čital samo „Ljub. list“, bi v njem o tem ničesar ne našel; pač pa bi ostal mnenja, da stavita ona dva lista najbolj smešne in neizpeljive tirjatve do vlade, da sta vredovana od popolnem nevednih, surovih ljudi; kteri sami ne vedó, kaj hočejo, ter da jim je jedino le lastna korist pri sreč; narodno vprašanje pa le molzna krava, ktero hočejo, kolikor mogoče — to pa do skrajne meje — v svojo korist izmolzati.

Nismo ravno za to poklicani, da bi prepirajočima se strankama hoteli biti za sodnika, ker radi pripoznavamo, da imate obe stranki pošteni namen koristiti narodu, in ker dobro vemo, da ves ta ognusni prepír izhaja edino le iz osebnega sovraštva.

Staviti pa vendar le hočemo do obeh strank prav vljudno prošnjo, da naj nam v prihodnje ne kažete več prizora, kako oni svoje umazano perilo čistite.

Vsak mirno misleči narodnjak bo nam rad pritrđil, da ste stranki že predaleč zašli, ter da s tem dajete le nam nasprotnim nemškim in nam sovražnim nemčurskim listom povod in priliko, da se oni iz nas norčujejo in nas pred svetom smešijo.

Res, da mora stranko „Slov. Naroda“ globoko užaliti, ako donaja „Ljub. list“ v svojih predelih članke o razmerah na Kranjskem, ktere je kdo pisal, ki že desetletja ni bival med nami in naše okoliščine le iz daljave gleda in z napačnega stališča sodi in opisuje. V svoji mogočni in možati pisavi pa prav zaničljivo obdeluje večino pristašev narodne stranke in jih deloma kot umazane sebičnike, deloma pa kot nevedneže naziva.

„Ljub. list“ pa tudi redko kdaj izide, da bi ne imel polemike proti drugemu domačemu listu, da bi mu tega ali onega — a vse pretirano — ne predbacival, podtikal in dolžil.

Če hočemo biti pravični, moramo tu izreči, da ravno ta list ne kaže mnogo volje biti spravljivemu, in da skoro ne more odnehati od svojega polemizovanja.

Tudi tedaj, ako nasprotni listi že molčijo in ko mu ne ponujajo nikakega gradiva več, pogreva zopet stare in dognane prepíre, polemizuje dobrovoljno na dalje, draži in kliče zopet na boj, kakor je to storil v uvodnem članku „Obrat na bolje“ v svoji 86. številki.

Naj vendar pomisli, je li to njegovo postopanje nam naročnikom všeč ali ne, in naj pomisli tudi to, da bi ga lahko zarad tega danes ali jutri popustili celó njegovi najboljši privrženci in se nevoljno od njega obrnili.

„Slov. Narod“ pa zopet v svoji polemiki proti „Ljub. listu“ ne prijema samo tega lista. Med vrsticami je čuti tudi napad na sedanjo vlado, kot sovražnico slovenski narodnosti, in ji dela opozicijo, ktera bi bila za časa Vidmana boljše na mestu.

Človek res ne vé, kaj bi že početi hotel. Ako premišljuje te naše razmere, ga nehoté obhajajo misli, kakor da bi mi v resnici ne bili še politično zreli in nikakor ne še vredni podeljene ustave.

Nekterim ljudem se v resnici dozdeva, da morajo kot možje svobode ali prostosti na vsaki način delati opozicijo vladi, naj bo že taka ali taka. Od časa, kar je pri nas v Avstriji vpeljana ustava, je sedanji deželni predsednik na Kranjskem prvi, kteri se je z našimi namerami sprijaznil, in prvi, ki hoče našim pravičnim željam po mogočnosti ustrezati. In dasiravno je to gola resnica, se vendar-le od neke strani ta njegova naklonjenost do nas ne hoče priznati.

V dokaz, da namerava dati slovenskemu jeziku povsod popolne pravice, vstanovil je oficijozni list v domačem jeziku.

Ako bi bil to storil kteri njegovih sprednikov, kako bi se bil naglo zagnal krik, da se je dosegla s tem činom velikanska koncesija. Pa vsekako se je pričelo precej iz začetka proti listu rovat, in ko se ni hotela svetu kazati nevolja proti tej nenavadni prikazni, začele so ostre pušice leteti na urednika onega lista in vsako malenkost, ktero je on zakrivil, bila je strašanska pregreha in tem potom se je dalje rodil oni neznosni peresni boj.

Tudi ona sitna zadeva 600 gld. v lanskem deželnem zboru, kteri so bili votirani za poduk nemškega jezika, se je dokaj naravnost pripisovala deželnemu predsedniku v pregreho, in se smatrala tako, kakor da bi bil on silo rabil proti poslancem v dosego svojega naši narodnosti nasprotnega namena.

Politične kratkovidnosti je treba tu dovolj imeti, ako se hoče kdo resnobno okleniti temu dozdevanju, pa zopet ne najti pravega vzroka, zakaj da so poslanci ravno to do sklepa privedli.

Tudi verifikacija ali potrditev volitve velikih posestnikov se je deželnemu predsedniku v krivico štela, in ako tudi tega sumničenja ni bilo v listih naravnost čitati, je saj vsaki lahko med vrsticami to čutil.

Pravi vzrok za to navesti — zakaj so poslanci tako in ne drugače postopali — se je pa menda pozdevalo gotovim listom ne ravno varno, saj si to nikakor misliti ne moremo, da bi gg. vredniki ne bili za to vedeli.

Če bi še dalje tako šlo, bi se ti zamogli prečuditi, da neha pri našem deželnem predsedniku dosedanja potrpežljivost pa dobra volja nam pomagati in da neha tudi biti njegovo plemenito srce za nas in našo sveto narodno stvar?

V dobrem in prisrčnem spominu nam je še doba, ko je on došel v deželo našo. Toraj je hotel biti vsaki prvi, da ga kot ljubljenca naroda pozdravi! Skoraj vsaka občina v deželi in drugej na Slovenskem imenovala ga je svojim častnim udom! Vsi, vsi smo mu zaupali!

Kteri poštenjak pa zamore danes smelo trditi, da smo se nad njim varali, da bi on ne bil hotel podpirati po svoji moči naših opravičenih prošenj in zopet ozir jemati na naše opravičene tirjatve?

Ako ni mogel vsega za nas storiti, naj se to saj ne pripisuje njegovi hudobni volji nasproti našemu narodu.

Da bi se pa možu delala še naprej taka opozicija, kakoršno hočejo staviti na dnevni red nekteri nepremišljeni, to bi bilo v prvi vrsti neodpustljivo, dalje pa tudi zaničljivo postopanje, ktere ne moremo zagovarjati z nikakega stališča.

Dasiravno se njemu v dotičnih bojnih člankih to naravnost ne oponaša, vendar narod dobro zna, kako so ti napadi umetno vpleteni med vrste in vrstice.

Mi Notranjci vsega tega ne bomo nikdar odobraval, potem ko smo prepričani, da tako bojevanje ne zasluži možatega priznanja, da nikakor ne hasne narodni stvari in da to ne bode nikdar doseglo povoljnega vspeha.

Ker nam ni potreba prikrivati svojih misli, zato pa tu odkritosrčno izjavimo, da pri vsi ti komediji se lena površje pomagati hoče častilakomnost nekterih posameznikov in da ves ta neznosni prepír ne more in sme vplivati na našo narodnost in nje potrebe.

Toraj še enkrat prosimo naše bojaželjne liste, naj nas v bodoče ne nadlegujejo več s svojimi nečistimi prepíri, ker njih potrebe ne hočemo priznati in naj gg. vredniki, ako se že v resnici hočejo podati na zapuščeni pot, kteri pelje do pospeševanja naših narodnih pravic in blagostanja dežele, ta prazni prepír opusté in naj se krepko poprimejo družega hvaležnišega posta v svojem poklicu.

## Poglavje iz fizike.

Za Angleže sem imel od nekđaj veliko spoštovanje. Slišal sem o njih, da so močan narod, bogat narod, ki gospoduje skoro po celem svetu. In ko sem kot dijak imel priliko videti nekaj Angležev, sem jih opazoval od nog do glave, da bi dobro vtisnil si v spomin njihovo podobo. Pozneje sem imel več prilike poznavati njihovega duha in reči moram, da se moje spoštovanje do njih ni zmanjšalo. Angleži imajo po mojem prepričanju tudi lepo prihodnost. Akoravno bi tako prihodnost bolj privoščil ruskemu narodu, mi to vendar ne moti sodbe: In zakaj tako sodim? Zato, ker imajo Angleži tvarno podlago za krepek razvoj, zraven pa onega duha, ki zna iz tvarine, iz blaga delati in vstvarjati moč. Kaj pomaga narodu, da ima velikanske naravne zaklade, ako jih pa ne zna porabiti! V tem pa so Angleži neprekosljivi. Za Angleža ima vsaka stvar svojo ceno, nobena ni nič vredna, donajati mu mora dobička. Kar me pa pri tem narodu najbolj zanima, je to, da zna vednosti, in sicer vse brez razložka, tako dobro porabljavati. V tem razodevajo nekako železno doslednost. Anglež ni iznajdba vesel, ker je iznajdba, ampak precej jo začne porabljavati v vseh strokah, v kterih je le mogoče. Vednostne trditve, splošna znanstvena načela niso zanj samo na papirji, ampak on jih obrača dosledno na vse stroke človeškega spoznavanja in delovanja. Zlasti je tudi znamenito, da hočejo v vseh strokah rabiti pravo vednostno metodo ali pravi način vednostnega raziskovanja, in ta metoda je: opazovanje in računanje. Zarad takega prak-



tičnega, doslednega in neutrudljivega duha so Angleži velikani. Tudi angleška politika ima povsem tak značaj. Ali se sme zunanja politika soditi samo po dobljenih zmagah, po številu vojakov? Ali bodo Angleži svojo nalogo v Egiptu le tedaj dobro izvršili, kadar bodo poslali tje mnogo vojakov in upornike do zadnjega potokli? Koliko drugih razmer je še, ktere je treba jemati v poštev, ktere gotovo Angleži tudi jemljejo v poštev in zato mi še vendar ni v glavo padlo tako ali drugače soditi o angleški-orientalni politiki: zakaj bi neki sami ne razumeli svoje naloge bolj, nego časopisi?

Čemu govorim tako vneto o Angležih? Zato, ker bi rad, da bi se marsikaj od njih učili in ker bom sam v teh sestavkih marsikaj podal čitateljem, kar imam od njih ali vsaj iz njihove metode. Naj se pa nikdo ne spodtika v teh spisih, ako pride do kake nenavadne misli. Spoznal bode pozneje, kako da se vjema v celoto.

Prav mnogokrat sem se pečal že s takim premišljevanjem: Dandanes vidimo v človeštvu povsod hude boje in nikjer ne hujšega, nego med krščanstvom in nejevero. Kdo bode zmagal? Zmaga je na onej strani; kjer je večja moč ali sila, enako, kakor izmed dveh pez ona peza tehtnico nagne, ki je večja. A razložek je ta, da v vojski ne odločuje število vojakov, ampak edino le tista sila, katero zna poveljnik ob pravem času in na pravem mestu porabiti, t. i. ona sila, ki v boju deluje in ni mrtva, nedelavna. Kaj pomagajo poveljniku tisočine vojakov, ki ne znajo sovražnika zgrabit, ne preganjati ga, ne streljati! Take moči ne izdajo v boju nič, še celo opovirajo druge vojske.

Kdor se je pečal kaj s fiziko, posebej mehaniko, ve, da ločimo v mehaniki dvoje moči ali sil: eno imenujemo za svoj namen: živo, t. j. delavno; drugo pa mrtvo. Se vé, da sta ta dva izraza le deloma primerna, a upam, da se bomo umeli dobro. Kader je ura navita in se nihalo urno giblje, je moč zmeti ali peze živa. Kader se pa ura steče, kader pride peza do tal, takrat moč te peze ne goni več nihala, rečimo jej zato, da je mrtva. V fiziki ima sicer tudi mrtva speča moč svoj pomen, ali v življenji človeškem veljá samo živa sila. Sile v življenji méri zgodovina, meri jih statistika, računa ž njimi nacionalna ekonomija ali narodno gospodarstvo. Narod je toliko močnejši in večji, kolikor več ima delujočih sil. V zgodovinskem razvoji je parna sila brez pomena, dokler ni oživila v parnih strojih in začela goniti parobrodov in železnic. Življenje človeštva in njegova zgodovina ni nič drugega, nego razvijanje telesnih, zlasti pa dušnih sil. Da ta razložek med mrtvimi in živimi silami še bolj pojasnim, naj navedem nekaj izgledov. Izmed dveh enako starih in nadarjenih dijakov eden zjutraj zgodaj vstane, gre na svoje delo, uči sebe, podučuje druge, zasluži si denarja, krepi v prostem zraku na sprehodu svoje telo, dela veselje učenikom in starišem. Drugi pa ostane zaradi nemarnosti v postelji celi dan, ne stori ničesa, marveč še slabi svoje telo z ležanjem in spanjem. Zvečer sta oba zopet skupaj, enak čas je potekel obema od zjutraj, a kak razložek! In vendar bi tudi drugi bil lahko storil toliko, kolikor prvi. Opomnim še to, da je tudi nemarnež povžil zjutraj in opoludne toliko jedi in pijače, kolikor pridni. V enem je bila moč dušna in telesna živa, v drugem mrtva.

Izmed dveh kmetov obdela eden spomladi polje svoje z vso skrbjo in dela od zgodnje zore do pozne noči; drugi pa gre raje v krčmo; tam prebije noči, po dnevu pa doma spi. Pride žetev in pokaže se, kdo je delal kdo počival. Vrh tega je pa še razlika ta, da je pridni malo hrane in pijače porabil, recimo vsak dan 30—40 kr., pijanec pa je porabil poprek po 130—150 kr., tedaj po 100 kr. več. Pri prvem se je hrana spreminjevala v živo moč, pri drugem je obilno uživana hrana in pijača dotičnemu se vé da napravljala veselja in prijetnosti, ali za družino njegovo in gospodarstvo je postajala mrtva. Mislimo si dva učenjaka, ki oba mnogo vesta: eden je vnet in poljuden pisatelj, kterega knjige rabijo po vseh hišah, drugi pa ne dá od sebe najmanje fige in tudi ustmeno ne prodaja svoje vednosti. Drugi ima blago, ki je pa mrtvo in nima za človeštvo nikake vrednosti. Ko bodo njegovi možgani segnjili, ne bode po njegovi znanosti nikakega sledu več. Je li pa zveličanju njegove duše taka znanost kaj pripomogla, to je zelo dvomljivo. Prvega delovanje pa je povzdignilo dušni in telesni blagor naroda.

Upam, da se sedaj zavedaš, čitatelj, kaj je živa, kaj mrtva moč. Saj ni težko takih zgledov navesti na tisočine. Znak žive moči je ta, da se javi, da deluje, da je lahko za njo pokazati vspeh ali učinek, mrtva pa se ne javi in nima učinka, akoravno bi ga bila lahko imela toliko, kolikor živa. Vsaka mrtva moč je namreč sposobna ali zmožna, da se spremeni v živo: leni dijak bi bil moral samo hoteti, pa bi bil steril toliko, kolikor pridni.

V boju, v življenji moremo računati samo z živimi silami. Po naravnih zakonih mora biti zmaga na oni strani, kjer je več žive sile. Mrtve sile ne pomagajo nič; toda mrtve sile se dajo spremeniti v žive in to je naloga razumnega vojskovodja. Vse to velja tudi o boju krščanskih načel in krščanskega življenja proti nejeveri in nenravnosti. Tudi tukaj vladajo zakoni, kakor jih pozna mehanika in sploh fizika, zato sem ta sestavek nazval: poglavje iz fizike.

(Dalje prih.)

## Politični pregled.

V Ljubljani, 17. junija.

### Notranje dežele.

**Socialisti**, ki se pred Graško porotno sodnijo zaradi obtožbe anarhizma in nameravane umora presvitlega cesarja ob času lanskega potovanja po naših krajih — zagovarjajo vsi soglasno odbijajo obtožbo glasečo se na cesarjev umor kakor tudi na udeležbo anarhizma. Vsi trdijo, da si je obe hudodelstvi izmislil malopridni človek Pronegg, ki je sedaj obsojen na 8 let hude ječe in si je mislil s to izmisleno ovado svojo kazen zmanjšati. Nekteri celo trdijo, da so bili na kolodvoru, ko se je cesar pripeljal in da so mu s klobuki mahali in „hoch“ vpili. Mizar Kleiner celo trdi, da je iz ljubezni do cesarja poslednje krajezarje izdal za črno obleko, samo da ga je videl in k njemu v zaslišanje zamogel. Pronegg, ki jih je ovadil, pravijo, je pa malovreden človek, jih je hotel zapeljati, da bi se bili v njegovi družbi vdeležili oropanja c. kr. pošte pri Ivnici na Štajarskem. Ljubljancean Hubmajer pravi, da ni anarhist, vendar pa splošno volilno pravico zametuje, ker delavca tako nihče ne voli, ker jim denarja manjka. Po državnem zboru se pa da marsikaj doseči in ni potreba, da bi človek samondi hlače trgal. Anarhizem on obsoja kakor nekaj brezpametnega. Napad na cesarja ni mogoč, kakor ga jim zatožba očita, ker so delavci cesarju vdani.

Volilni red v **predarški deželni zbor** se bo vsled postave, koja je že najvišje potrjenje zadobila, toliko prenaradil, da bodo od sedaj naprej enega poslanca več ondi imeli v deželnem zboru, kakor pa do sedaj. Imeli so jih namreč 19, sedaj jih bo pa dvajset. Trg Dornbirn bo namreč namesto enega, dva poslanca volil. Dalje je potrjena postava, ki dovoljuje volilno pravico samostojnim ženskam, društvom in sopesestnikom po pooblastenjih.

**Ogerska vlada** se judov drži, kakor klôp kože, kar je jako določno sedaj-le pri splošnih volitvah dokazala. Izvrševalni odbor vladne volilne stranke izdal je neki glasilo, da naj volilec v merodajnih slučajih rajši glasujejo za kandidate najskrajne leve, kakor pa da bi antisemitom (sovražnikom judov) svoje glasove dajali. Roka roko umiva. Judje podpirajo Tiszo, ker vedo, da se jim pod njegovo vlado dobro godi, Tisza se pa zopet opira na nje — da mu ne spodleti in tako na umeten način pri volitvah glasove cepi, da bo končno vendar le zopet liberalna t. j. sedanja vladna stranka na krmilu ostala. V Velikem Varadinu nastopil bo zopet Tisza sam za kandidata in mu je tudi večina glasov že zagotovljena. Vendar pa skrajni levičarji niso še obupali in so mu hotli madjarskega malika, Ljudevita Košuta, ki na Laškem živi, za protikandidata postaviti. Kakor tudi je Košut priljubljen in spoštovan pri vsakem madjaru, v velikem Varadinu bi bil vendar le propal in Tisza izvoljen, in to bi bila neznosna maroga na sijajno njegovo ime (!) To je domoljub Danijel Franyi sprevidel in jih je svaril pred takim dvomljivim postopanjem, ki bi madjarski slavi Košutovi le škodoval, koristil pa prav nič ne, ker nad Tiszo bi se Košut ne bil zamogel nikdar speti, kar je menda mož tudi sam sprevidel in je po brzogovnim potu odbil ponudeno mu kandidaturo. — Kar se pa zunanjenja lica ogerske dežele tiče, kaže nam podoba, kakor bi bila vojska v deželi. Pešaki, honvedi, redarji, orožniki vse se je sklicalo pod orožje in odposlalo po tistih krajih, kjer imajo velitve; kajti ondi palica poje in kamnje brenči, da je groza. Volilni pretepi po Ogerskem so vže kaj starega, vsaj toliko so stari, kakor volitve same; tako silnih kakor so pa letos, pa ni še bilo, odkar imajo Madjari svoj parlament v Budapeštu. — Proste volitve (!), izrečena volja ljudstva (!): mar li ne?

## Vnanje države.

*Srbsko-bolgarske homatije* je skupna Evropa že v roko vzela; pri celi zadevi se pa Bismark

več vtika, kakor se to navadnemu opazovalcu prav zdi. Kakor najnovejša poročila, na ktere pa, se vé, da nihče ne bo prisegal, da so natančnejša, iz Sofije govore, je neki Nemčija in ne Rusija, ki je najnovejši prepir jugoslovanski bolj od blizo poslušati in po njegovih vzrokih iskati jela. Pozneje so se ji pa menda pridružile Rusija, Avstro-Ogerska, Laška in sedaj menda še celó Angleška. Kar se Angleške tiče, se ne čudimo, kajti Gladstone se je že od nekdaj, posebno pa odkar se je začela srbsko-turška vojska, zanimal za slovanski jug. Bolj čudno zdi se nam sočutje od Balkana oddaljene Nemčije in pa — Italije in se nam vse dozdeva, da ti dve vevlasti že pričienjate delovanje na izvršitev Bonghi-jevoga načrta: Avstrija od Soluna, Italija pa v Primorje. Naj že bo kakor hoče, resnice je toliko na vsem tem, da je ta skupna evropejska zveza na Bolgarsko že toliko vplivala, da je ona svoje stražnike od kočljive točke pri Bregovem, o kateri se ne ve natančno, je li bolgarska ali srbska, za toliko časa umaknila v notranje kraje, dokler se lastnina ne določi dotični zemlji. V Niš na kraljev dvor prišel je pa iz Berolina cesarski kurir s posebnimi pismi tikajočimi se poravnave srbsko-bolgarske zadeve. Kakor smo že enkrat omenili, da ako zadevo pri luči pogledamo, se na prvi hip spozna, da je ves vrišč Srbija provzročila, ker je jela namesto z lepo, takoj s pestjo ob mizo bíti. Tako postopanje še v krčmi ni spodobno, koliko manj jim toraj v diplomaciji ugaja. Obžalovanja je pa ta prepir tem več vreden, ker bi bili iz srca želeli, da bi Srbija in Bolgarija dobre mēdsobojne rāzmere ohraniti morale, kakor punčico v očesu, ako jima je napredek in razvoj naroda in resnici pri srcu. Dela je v Srbiji, kakor v Bolgariji, v tem oziru še toliko, da ga še leta in leta ne bo zmanjkalo, in temu naj omenjeni državi rajši svojo pozornost obrnete, kakor pa da bi na boj mislile.

Razmere med *Nemško* in *Angleško* niso več, kakor so bile. Zdatno jih je marsikaj že popred ohladilo; kakor z mrzlo vodo polil jih je pa nek temeljit uvoden članek v angleških novinah „Fortnightly Review“, o katerem cela Evropa že 14 dni piše in ga Gladstonu prisojajo, če tudi Gladstone pravi, da članek ni njegov. Bismarku se dotični članek zdi pravi odsev Gladstonove politike in si zaradi tega ne dá dopovedati, da bi bil članek kdo drug nego Gladstone sam pisal. Razmere so toliko hladne postale, da angleška kraljica niti nemškega dvora ni obiskala, če tudi se je več časa v Darmstadtu mudila. Vzrok medsobojne mržnje je več ali manj tekmovanje Nemcev in Angležev v Afriki, kjer imajo eni bolj sebični mimo drugih vsak svojo korist pred očmi.

**Belgijanci** so se liberalnega blagoslova in dobrot, ki iz liberalne prostosti izvirajo že do grla najedli, ter so liberalcem, ki so vse drugo le liberalci v pravem pomenu besede ne, hrbet obrnili. Naloga, ki si so jo ondi liberalci dali, je tako nasprotna človeškemu blagru, da je že priprosto ljudstvo njeno puhlost sprevidelo in se s studom od njenih apostoljnov obrnilo; kajti liberalci tudi v Belgiji pod prostostjo ne razumeje družega, kakor gospodstvo lastne stranke in liberalizem zdi se jim preganjanje duhovščine. Zarad tega so imeli tudi svoje zaveznike ondi, kjer ima katoliška cerkev svoje sovražnike in zatiralce namreč, na Nemškem — pri Bismarku. Liberalci so tudi pretrgali vse zveze Belgije s sv. stolom. Konservativna stranka je pa ondi od liberalne ravno nasprotna. Ona ne mara za Nemčijo in Laško, pač je pa toliko bolj sv. stolu udana in si bode svestno vse prizadela, kolikor mogoče zopet poslanstvo pri sv. očetu v življenje spraviti. Vsled tega se bodo pa tudi politične razmere med Belgijo in Francosko zboljšale; kajti liberalci, prijatelji Nemčije, so bili nasprotniki Francozov, konservativci so pa že od nekdaj prijatelji „velikega naroda“, kajti sprevideli so, da republikanska Francija katoliški cerkvi ni toliko škodljiva, kakor pa Bismarkova Nemčija.

***Avstrijskim misijonarjem v Sudanu***  
se slabo godi. Kakor poroča „Bosphore Egyptien“ prišli so Mahdiju v roke, in ta jih je zaprl v nel stolp, kjer mučeniki že dolgo časa po prostosti milo zdihujejo. Stradajo tudi, da se Bogu usmili, obleka jim je vsled mokrote ozidja, deloma pa vsled dolge zaprtije že toliko razpadla, da nasledniki Kristusovi komaj komaj svojo nagoto pokrivati zamo-rejo. Ojstro jim je prepovedano pisma sprejemati ali pisati. Novica, kakor je žalostna, se vendar nadjamo, da ni resnična, drugače bi se bilo vendar le že kaj čulo, da je avstrijski konzulat v Egiptu kake korake za oslobojenje nesrečnih oznanovalcev sv. vere napravil.

**Rešentki za Sudan** se je oglasil. Zebar paša je to! Ponudil se je angleški vladi, da si upa v 5 tednih vse nezadovoljnejše z Mahdijem vred pomiriti, Gordona rešiti, robstvo in kupčijo z robovi (sužnjimi) odpraviti in še več družih takih lepih reči, ako mu Angleška obljubi, da ga napravi za dednega namestnega kralja v Sudanu pod egiptovsko vrhovno oblastjo. Sudan bi bil potem zopet evropski trgovini pridobljen, kjer bi si države lahko svoje konzulate napravile. Zebar paša pravi, da bi ne zahteval nobene pomoči ne od Angležev in ne od Egipta. Mož mora iz jako dobre hiše doma biti, da si toliko upa pri Sudaneških divjaki. Zname so nam nezgode, ki so Angleže in Egipčane ondi doletele, kateri so vendar skupno skoraj 40.000 vojakov tje-



kaj zagnali; znana nam je smola, na kateri je Gordon se svojimi zlatimi vrečami vred obtičal in sedaj se pa kar h krati oglasi junak, kteremu bo menda ves Sudan, Mahdi, Osman Digma in vsi drugi Sudanski strahovi kar na besedo pokorni? Možu se mora mešati, ali je pa sploh novica izmišljena. Saj ni še dolgo, kar smo prinesli popis Mahdijevih lastnosti. Kdor se še nanj spominja, nam bo rad prižgal, da vsled tistih Mahdi ne bo trpel višjega položja, posebno pa že takega ne, ki bi prepovedal robsko kupčijo, zaradi ktere se je v Sudanu vsa kri prelila, kolikor jo je do sedaj ondaj razbeljena zemlja popila.

## Izvirni dopisi.

**Iz Kremisa ob Donavi, 15. junija.** Minuli teden je dajal v Stockerau državni poslanec g. profesor Richter račun svojim volilcem od svojega dejanja v zadnjem državnem zboru. Govoril je krepko in razkladal mnogovrstne predloge. Ko pride na Wurmbrandov predlog, zavijal je svoj govor na vse mogoče strani in se naposled izrazil, da ta predlog zaradi tega ni bil sprejet, ker so nemški klerikalci s Čehi in Poljaki glasovali. Najdalje govoril je Richter o zadevah severne železnice.

Za dne 12., 14. in 15. t. m. razpisal je ta poslanec shode v Maissau, Retz in Oberhollabrunn. Toda okrajno glavarstvo Oberhollabrunn mu je prepovedalo omenjene shode opirajoč se na izjemni stan. Richter se je obrnil brzojavno s prošnjo do ministerskega predsednika, od ktereja je dobil dovoljenje nadaljevati po svojem namenu.

Poslanec Schönerer je poslal naznanilo občinam, ktere je do sedaj zastopal v deželni zboru, da pri prihodnji volitvi ne sprejme več mandata.

Pri tukajšnjem obrtniškem zboru so sklenili naslednje kandidate za deželni zbor voliti in sicer g. dr. Diastla za mesto Krems in g. Fürnkranza za kmete.

Tukajšnji prošt, g. dr. Kerschbaumer, odpovedal se je svojim volilcem v deželni zbor za mesta Klosterneuburg, Tulln in Königstetten, to zaradi prevelikega posla, s katerim je obložen na svojem novem mestu.

Volitve v deželni zbor političnega okraja Kremškega vršile se bodo prihodnji teden. Poročal Vam bodem izid teh volitev, ako Vam boče všeč\*).

Rožanski.

## Domače novice.

**(Vzprejemne preskušnje)** v srednje šole so po naukazu naučnega ministerstva nekoliko zlajšane; tako n. pr. se iz krščanskega nauka izpita smejo oprostiti, kteri iz četrtega razreda ljudske šole imajo znak „dobro“ ali še bolje; iz učenega jezika in iz računstva, kteri prineso znak dobro in pisмено dobijo zadovoljno; nauk o preponah in njihovi pravi rabi se ne zahteva več. Kteri ima v spričevalu iz ljudske šole pa v pismeni preskušnji nedovoljno ali slabo, k ustmeni ni pripustiti, marveč kot negoden odpraviti. — Tudi sicer so naznanjene nekatere spremembe, toda le v naukih in knjigah gimnazijskih, nikakor pa v urah, kar bi bilo v polajšanje učenecem, kterim je pač prehudo sedeti nekatere dni kar po štiri ure zapored že dopoldne. Sploh se preveč iz posamičnih naukov zahteva v srednjih šolah; mnogo dotične stvarine spada na vseučilišča.

**(Nemški otroški vrt)** mislijo napraviti v Ljubljani nemčurji, da bi tim laglje ponemčevali naše slovenske otroke. Kakor čujemo, vže turnerji po hišah za te najnovejše nemčurske limanice denar pobirajo in se bo v Ljubljanski kazini celó bazar priredil na korist novega zavoda za ponemčevanje. V Ljubljani je tak zavod peto kolo na vozu. Za tisto nemško mladino, ki si jo „prenobel“ stariši ne upajo doma izgojiti, imajo na razpolaganje Rhenov zavod; za otroke vbožnih slovenskih delalcev je pa varovalnica pri sv. Florijanu. Toraj je za prvo potrebo vže preskrbljeno.

**(O prodaji Bistriške vode.)** Komur je Trst od znotraj le površno znan, vedel bo, da je ondaj poleti jako trdo za zdravo svežo pitno vodo. Mnogo let bavi se toraj mestni magistrat že z vprašanjem, kako naj bi se v Trst privedla dobra pitna voda. To vprašanje so Tržaški mestni očetje tudi srečno rešili rekoč: „Napeljati se mora po vodovodu od drugod.“

Manj pa jim gre drugo vprašanje: „od kod?“ spod rok. Za rešitev tega mnogo važnejega vprašanja je bila za zborovajoče mestne očete že marsiktera piška in butelija (steklenica) obglavljena, a vprašanja pa le še niso rešili. Letos so mislili vprašanje konečno rešiti in bi ga bili tudi, naj bi Kraševcev ne bilo, ki imajo pa, bodi njim na čast rečeno, vendar-le daljši pogled, kakor ravno ped pred nos! Tržačani so hotli kupiti reki Bistrico in Reko na Notranjskem, da bi bili iz njenih strug nekaj vode v Trst napeljali ter so se z dotičnimi posamičnimi občinami, ki imajo mline in žage ob omenjenih vodah že pomenkovali o prodaji. 10. in 11. t. m. zbrali so se tudi zastopniki vseh občin, ktere svojo in svoje družine in svoje živinice žeje iz tistih vodà gasé, v Ilirski Bistrici na posvetovanje, kjer so Kraševci na vso moč oporekali, da bi se potoka Tržačanom prodala, ker ob času hude suše še domačinom vode manjka, skoraj da po tri mesece na leto, kmalo tu, kmalo tam. Rekli so, da Trst in celi svet nimata toliko premoženja, da bi jim vodo preplačala. Pač pa nimajo nič proti temu, ako hočejo Tržačani kupiti vodo iz Bistrice in Reke pod Škocijanom pri iztočji.

**(Poštnege ekspeditorja iz Weissenfelsa)** ki je nedavno pobegnil in odnesel okoli 1500 gold., prišli so te dni v Hamburgu, kjer je bil že plačal voznino, da bi se po ladiji odpeljal v New York v Ameriko. Pri njem so našli še 300 mark, kakih 10 tolarjev, pa potni list ali pos na ime Janeza Papeža.

**(„Jurij s pušo“)** šaljiv list, ki v Trstu izhaja, služi sedaj že tretjega gospodarja — za razvoj slovanske zavesti na Primorskem sploh občezašlužnega g. Ivana Dolinarja. Nadjati se je, da bo pri tem narodnjaku jeklenega slovanskega značaja ostal in nevstrašno streljal po roparski in grabežljivi druhalu „irredentovski“, ktere po Primorji še vse mrgoli.

**(Na smrt obsodili)** so v Celji čevljarja Karola Čuvana zaradi trojnega umora. Po noči 7. aprila umoril je v Radohi blizo Ljubnega posestnika Antona Moličnika, bolno ženo Jero in njeno sestro Jožefo Žagar. Čuvan je šel k Moličniku 6 gld. 61 kr. na posodo prosit, kjer je obsedel in nekaj popil, ker ima Moličnik ravno gostilnico. Kolikor več je vina spil, toliko bolj ga je pogum zapuščal, da bi Moličnika za posojilo nagovoril. Med tem ga obide noč. Gostilnik ga nagovori naj pri njem ostane, s čemur je bil Čuvan, ki ni že več premoženja imel, kakor 11 krajcarjev, zadovoljen. Zjutraj zgodaj jo je hotel pobrisati, toda sestra Moličnice ga ni pustila iz hiše. Na krik pride še gospodar zraven in sedaj-le se je pričelo ravnanje, v katerem je Čuvan segel po sekiri in ž njo tako silno po Moličniku vdaril, da se mu je toporišče zlomilo. Na to je popadel nož, s kterim je razmesaril nesrečno Žagar. Sedaj si je mislil, da se je najhujše že zgodilo in je jel denarja iskati. Dobil je za 10 gld. drobiža. Ko pride v drugo sobo, vidi ondaj bolno ženo ležati. Vpraša jo, če ga pozna; ko mu ona odgovori, da, se ga poloti groza in zbeži v vežo, kjer zopet neko sekiro najde. S tisto povrne se nazaj in ženo dvakrat po glavi vdari, da ji vso čepinjo zdrobi. Na to se je preoblekel in je skozi kuhinjo domov odšel. Pravi povod je bilo pa izneverjenje. Nek krojač je dal nekaj časa popred Čuvanu 6 gld. 61 kr., da bi mu rešil v Celji zastavljen šivalni stroj. Čuvan je denar za-se porabil in ga pozneje ni mogel nikjer na posodo dobiti, dokler se ne domisli na Moličnika, kar ga je v nesrečo spravilo.

**(Trgovinska in obrtna zbornica.)** Trgovinska in obrtna zbornica imela je dne 30. maja t. l. sejo pod predsedstvom g. Josipa Kušarja; navzočni so bili gg. zbornični člani: O. Bamberg, Iv. Baumgartner, Iv. Nep. Horak (podpredsednik), Fr. Hren, Ant. Klein, Iv. Knez, Fr. Kollman, Jos. Lozar, Karl Luckmann, Alf. Ledenig, Mih. Pakič, Iv. Perdan, Vaso Petričič, Jos. Ribič, Jak. Škrbinec, J. Žitnik.

Predsednik otvori sejo ter imenuje overovatelja gg. Ot. Bamberga in Iv. Kneza, ter prečita dopis g. c. kr. dež. predsednika A. barona Winklerja, kteri vsled ukaza g. ministra za notranje stvari z dne 15. maja t. l. št. 2330 naznanja, da je Nj. c. kr. apostolsko veličanstvo vzelo v najvišje znanje od zbornice izraženo sožalje o smrti Nj. Veličanstva Marije Ane ter je naročilo izraziti zbornici najvišjo zahvalo.

Zbornica je to stojé zaslišala.

I. Zapisnik zadnje seje se potrdilno vzame na znanje.

II. Po nasvetu g. Vaso Petričiča se ne bere poročilo o delovanji, ktero se v pisarni zbornični

lahko pregleda in ktereja glavne točke se bodo po zapisniku razglasile.

III. G. K. Luckmann, član državno-železničnega sveta, poroča o zadnjih obravnavah državno-železničnega sveta dne 19., 20. in 21. maja t. l. na Dunaji. Ker je to poročilo g. K. Luckmann v posebnih iztisih razdelil, se objavijo tu iz njega malo manj obširno vse točke.

Ker ima letinski vožni red, kteri je zadobil na 20. maja t. l. veljavo, dva jadna vlaka št. 501 in 502, ktera vozita iz Prage in iz Dunaja čez št. Mihael in Trbiž v Benetke in Rim ter nazaj zelo hitro, za ktera vlaka pa se v novem vožnem redu ni skrbelo, da bi se jima pridružil na Trbiži vlak, ki vozi po državni železnici iz Ljubljane v Trebiž in ker je gospod poročevalec dobil prošnje od gorenjskih občin, naj bi se za nje potegnil pri naslednji seji državno-železničnega sveta. Te prošnje sodržavajo nujno molbo na c. kr. ravnateljstvo, naj bi v interesu potovalcev imela nočna jadna vlaka direktno zvezo s progo Ljubljana-Trbiž. Tudi občine, od Lesec više ob progi so prosile, da bi tržna vlaka št. 2019 in 2020 ne vozila samo do Lesec, marveč tudi dalje do Trbiža, kajti tako bilo bi prebivalcem vasij od Lesec više možno, voziti se z železnico k uradom v Radovljico in nazaj, ter peljati se v Ljubljano, ne da bi bilo treba tam prenočiti. Ugodilo bi se ob enem vsem željam, če bi se taka sprememba novega vožnega reda doseči mogla, da bi tržna vlaka št. 2019 in 2020 v Trbiž in nazaj tako vozila, da bi se pridruževala novima nočnima jadnima vlakoma št. 501 in 502; in tako bi se mogla doseči direktna pridružitev k dnevnima brzovlakoma južne železnice št. 3 in 4 v Ljubljani. Različni ti odnošaji napotili so g. poročevalca, da je vdobivši jednoglasno priznanje trgovinske in obrtne zbornice ter kmetijske družbe, da je pri predsedstvu državno-železničnega sveta naslednji, spremeno novega vožnega reda zadevajoč predlog stavil, proseč, naj bi se ta predlog postavil na dnevni red naslednje seje:

„Slavno c. kr. ravnateljstvo se prosi, naj bi novi vožni red kar najhitreje možno tako spremenilo, da bi vlaka št. 2019 in 2020 iz Ljubljane na Trbiž in s Trbiža v Ljubljano tako vozila, da bi imela k jadnima vlakoma št. 501 in 502 v Trbiži in k brzovlakoma št. 3 in 4 južne železnice v Ljubljani neposredno pridružbo.“

Vtemeljeval se je ta predlog s tem, da se je navajalo, da najvažnejši vlaki, nočni jadni vlaki iz Prage in iz Dunaja v Italijo in nazaj št. 501 in 502 nimajo na Trbiži pridružbe k progi Trbiž-Ljubljana. Popotniki, kteri dalje potujejo dojejo z brzovlaki ter hoté prestopiti na progo Trbiž-Ljubljana, morajo na Trbiži 4, oziroma 7 ur čakati. Vsled tega trpijo kopeli in letovišča na Gorenjskem znatno škodo, in vlagale so se že opetovano o tej zadevi prošnje. Ta spremena novega vožnega reda bi bila očitno tudi hasniva za poštni promet za Kranjsko, Koroško, Štajarsko in Hrvatsko med seboj ter z Dunajem in s Prago, če se pomisli, da bi se nočni brzovlaki državno-železnični zvezali z dnevnimi brzovlaki južne železnice. Dalje bi nasvetovana sprememba zelo ugajala prometu s Hrvatsko. Razen tega pa tu ne gre za pomnožitev vlakov, marveč le za to, da bi se izvršilo večje delo, da bi vlaka št. 2019 in 2020, ktera že tako iz Ljubljane v Lesce in nazaj vozita, nekoliko postaj od Lesec do Trbiža vozila, s prav malo spremeno, ktera bi pa krajevnim interesom ugajala in bi bila v velik prospeh mednarodnemu prometu ter v veliko korist potovalcem; ta podaljšana vožnja pa bi se nedvojbeno splačala vsled živahnejšega prometa.

(Dalje prih.)

## Razne reči.

— Papeževe svetinje. Sveti oče dali so narediti 43 svetinj iz čistega zlata s podobami sv. Petra in Pavla, ktere mislijo na god sv. apostelnov cerkvenih prvakov razdeliti med zaslužne prelate in druge cerkvene dobrotnike.

— Protizidarska društva, ne prostozidarska, to je taka, ki so prostozidarskim ravno nasprotna, snujejo katoličanje, kakor tudi protestantje v severni Ameriki in pričakujejo vsled društvene prostosti, ki ondaj vlada velikih uspehov. Posebno Johaniti so se v svojem letnem shodu pod predsedništvom škofa iz Clevelanda odločili k raznim korakom v tej zadevi.

— Pogorela gledališča. Do konca lanskega leta je pogorelo celoma 571 gledišč, izmed kterih jih pride na zadnjih 25 let nič manj, kakor 290. 28 procentov po požaru vničenih gledišč je bilo še le pet let izročenih javni vporabi, 15 pro-



centov 6—10 let, 18 procentov 11—20 let, in 10 procentov 21—30 let. Poprečna starost pogorelih gledišč je 22 let. Škoda vseh gledišč, ki so zadnjih 25 let pogorela, se ceni na 75 milijonov goldinarjev, ako se ne oziramo na onih 10 tisoč ljudi, ki so v ognju našli smrt. Od začetka decembra lanskega leta, toraj še ne popolnoma v teku pol leta je pogorelo zopet 8 gledišč. Koliko je pa cerkev v tem času zgorelo? Kdo ne vidi v teh ogromnih številkah kaznovalne roke božje pravice? A svet je gluha take opomine z nebes, ker je vtopljen v strastno razkošje počutnosti.

— Protestantovska napetost. Pastor Kutta v Šleziji je krstil po katoliško krščenega otroka še enkrat. Nekemu protestantskemu gostilničarju se je rodilo dete, ki bi po želji staršev imelo biti po protestantsko krščeno. Ker je bilo pa zelo slabotno in bolešno, so ga v sili v katoliški cerkvi krstili. Pastor je pa zahteval od očeta krstni list in ker ga mu ta ni precej izročil, je otroka še enkrat krstil. Ker se nekterim protestantom samim protestantski obredi presuhopari zdé in za to raje v katoliško cerkev hodijo, so nekteri protestantovski bogoslovci sestavili novo boguslužno liturgijo, ki naj bi temu odpomogla. Ko so se pa v Hanoverju pastori zbrali na sinodo, so zavrgli novo liturgijo, „ker je preveč podobna katoliški maši, ker ni primeren izraz protestantizma in bi se dala le težko praktično izpeljati“. Rečejo sodijo, kakor slepec o barvah. Sv. maša in njihovi obredi, kaka različnost!

## Poslano.

### Veleučeni gospod \* \* \* stat nominis umbra!

Ne zamerite mi, da se predrzmem še odgovoriti, dasiravno ste v „Narodu“ že izrekli, da sem pravdo zgubil in moram „Narodnemu Domu“ plačati 500 gl. Obljubil sem meseca januarja l. l. plačati 100 gl. ako dokažete sodnijsko (aktenmässig) da so oo. Jezuiti kdaj učili: „namen posvečuje sredstva“ in v „Slovencu“ št. 116 l. l. pa ne samo 100, ampak 500 gl. plačati „Narod. Domu“, ako dokažete, da se stavek: „cum finis etc.“ nahaja v Busenbaum Med. Theol. moral. lib. VI. cap. 3. Do sedaj vendar niste dokazali niti prvega niti drugega. Druzega ne, saj sami priznate, da omenjeni stavek se ne nahaja v lib. VI. cap. 3., ampak v lib. IV. cap. 3. ter pravite, da je le stavek mesto IV. naredil VI. Toraj jaz s svojo trditvijo, da v lib. VI. cap. 3. omenjenega stavka ni, nisem propadel. Pa tudi prvega, da so namreč oo. Jezuiti kdaj učili, da namen posvečuje sredstva, niste še dokazali. Vi pravite, Busenbaum ima v svoji knjigi Medulla theologiae moralis lib. IV. cap. 3. (dub. VII. art. II. res. 3) stavek: „cum finis licitus est, etiam media sunt licita“. Ta stavek se res nahaja na tem kraju. Ali kaj je s tem dokazano? Morebiti to, da so Jezuiti kdaj učili, da namen posvečuje sredstva? Ne oziraje se še na to, da je vendar nekoliko razločka med: „cum finis est licitus, etiam media sunt licita“ in pa „finis sanctificat media“, med „dopuščenim“ in „posvečenim“; tudi ne na to, da kar Busenbaum uči, še ne učijo oo. Jezuiti, (jezuitski red), vendar smelo trdim, da s tem stavkom „cum finis etc.“ Busenbaum nikakor ne uči, da bi se smela vsakojaka, tudi nenravna, sredstva rabiti, kajti ravno za to, da bi se ta stavek napak ne razlagal, previdno pristavlja: „praecisa vi et injuria“ „izvzemši silo in krivico“. Ako bi bil Busenbaum te misli, da, če je namen dopuščen, so vsakojaka, tudi nenravna sredstva dopuščena, bi ne bil pri naštevanji sredstev pristavil „praecisa vi et injuria“, ker bi to tudi nobenega pomena ne imelo. Saj malo pozneje v ravno tem poglavju in oddelku odgovarja Busenbaum na vprašanje, „an reo licet appellare?“ (se sme zatoženi [obsojeni] pritožiti) na višji sodniji (?): „Si sciat sententiam esse justam et iustum processum esse, non licet, quia id esset iudici calumniarum inponere“. (Če vé, da je sodba pravična in se je pravično obravnavalo ne sme, ker to bi bilo obrekovanje sodnika.) Da je pritožba zatožencu mnogokrat prav vspešen pripomoček prostost dobiti, je znano, pa se ga ne sme poslušati (non licet), ako z njo sodnika obrekuje. Obrekovanje je namreč pregrešno, toraj ne dopuščeno. In ravno ta Busenbaum v ravno tem delu „Medulla theol. moralis“ lib. V. c. III. art. II. uči: „quia nullo casu licet inducere ad peccatum“ (v nobenem slučaju ni dopuščeno, koga v greh napeljevati). Ako bi tedaj Busenbaum z glasovitim stavkom „cum finis etc.“ v lib. IV. vsakojaka sredstva dopuščal, kako bi se vjemalo, da lib. V. pa tako strogo prepoveduje koga v greh zapeljati? Pomen kakega stavka se mora pač presojevati iz zveze

v kakoršni je, ne pa da bi stavek iz zveze iztergal in samega za-se presojeval.

Le še nekaj. Ker nisem spoznal tiskarne pomote, po kateri je bilo v „Nar.“ št. 114 brati: lib. VI. cap. 3. ne pa lib. IV. cap. 3. (da pa ni bilo lahko misliti na tiskarno pomoto, je vzrok to, da tudi Maurer v brošuri: „Neuer Jesuitenspiegel“ Löffler, Mannheim 1868 in Graški učiteljski list l. 1870 citirata lib. VI. cap. 3., tedaj enaka tiskarna pomota l. 68 v Mannheimu, l. 70 v Gradcu in l. 84 v „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, toraj na treh tako različnih krajih pri enem in istem citatu enake pomote, povsod mesto IV. ne III., ali V., ampak VI.) sem po Vašem mnenju premalo „pošten in odkritosrčen, tudi bi moral biti bolj spreten in premišljen“, sem „neukreten“, nepremišljen“ itd. Kaj bote pa rekli sami sebi, ki to svojo sodbo o meni z lažjo vtemeljujete? V listeku „Slov. Naroda“ št. 127 in 128 l. l. namreč pravite: „Pisatelj prvega poslanega med drugim tudi kaj nepremišljeno pravi, namreč, da je „premler“ vso Busenbaumovo „Medulla Theol. moralis“. Kdaj sem pa jaz trdil, da sem vso Medullo premler?

Res, da se pri tako jesenskem vremenu slabije vidi, pa kaj tacega v mojem poslanem od 20. maja l. l. v št. 116 „Slov.“ najti, je vendar nemogoče, ker jaz nikdar nisem trdil, da sem vso Medullo premler, da v celi Medulli nisem omenjega stavka našel. V mojem poslanem je edino le govorjeno o lib. VI. cap. 3., o družih oddelkih Busenbaumove Medullae ni govorjenja. Le blagovolite „Slov.“ št. 116 od 20. maja 1884 na zadnji strani „Poslano“ natančneje pogledati.

V Ljubljani, 14. junija 1884.

A. P.

## Poziv Sokolom.

Vedno bolj se širi spoznanje, kako važna in močno potrebna je telovadba človeškemu zdravju. — Najveljavniši zdravniki priporočajo redno telovadbo že skozi jedno stoletje.

Telovadba krepi človeka in ga ohrani čvrstega in zdravega.

Človek ne živi, da telovadi, temveč telovadi, da živi in resničen je star pregovor, kateri pravi:

„Ponosno sme telovadeec reči,  
Kjer višje sme mu srce teči:  
Ustvaril sam si je veljavo svojo.“

Gledé na veliko korist, katero nam telovadba prinaša, najljubneje vabi odbor častite brate Sokole, da se je živo vdeležujejo. — Da bode pa mogoče vsem bratom Sokolom, bodi si mlajšim, kakor starejšim, vajenim ali nevajenim, telovadbe se vdeleževati, naznanja odbor, da se bode

### v četrtek 19. t. m.

pričela telovadba prav iz početka ter da bodo telovadci uvrsteni v čete.

Telovadilo se bode po trikrat v tednu, in sicer: vsak torek, četrtek in petek zvečer od 8. do 9. ure.

Ob enem se bratom Sokolom tudi naznanja, da je odbor v svoji zadnji seji sklenil, letošnje poletje prirediti

### javno telovadbo z darili.

Toraj, bratje Sokoli! na noge; nikdo naj ne zaostane, komur je zdravje ljubo.

V nadi, da bodele Sokolovci slušali naš glas in radostnega srca poprijeli se telovadbe, kliče Vam srčni Na zdravje!

Odbor Sokola.

V Ljubljani, 17. junija 1884.

## Telegrami.

Dunaj, 17. junija. „Fremdenblatt“ pravi, da je novica odpoklicanji cesarskega poslanca barona Calice iz Carigrada popolnoma neutemeljena.

Budapešt, 17. junija. Do sedaj je izvoljenih 201 liberalcev, 53 zmerne opozicije, 61 nezavisnih 17 antisemitov, 12 narodnjakov in 10 divjakov.

Niš, 17. junija. Novica, da je skupščina v tajni seji sklenila mobilizacijo, je zlagana, ravno tako ona o nabiranju vojakov ob bolgarski meji. Do sedaj se posadke niso še nikjer menjale.

Rim, 16. junija. Angleška policija opozorila je laško redarstvo, da je velika cerkev sv. Petra v Rimu v nevarnosti. Laška vlada je na ta slučaj opozorila Vatikan, in mu je priporočila, da naj čuva posebno notranjo cerkev. Okoli Vatikana so se straže pomnožile.

Bruselj, 16. junija. Definitivno ministerstvo belgijsko sestavljeno je iz naslednjih mož: Malou Finance, Jacobs notranje, Moreau zunanje, Woeste pravosodje, Bernaert poljedelstvo, van der Peereboom javna dela, Pontus vojsko

## Eksekutivne dražbe.

24. junija. 1. e. džb. pos. France Kristan iz Zaloga, 1959 gl. Rudolfovo. — 3. e. džb. pos. Jože Kobe iz Velikega Riglja, Rudolfovo.

25. junija. 1. e. džb. pos. Anton Schweiger iz Vušine vasi, 875 gl. Metlika. — 1. e. džb. pos. Marija Pungirčar iz Jelševca, 1552 gl. Mokronog. — 3. e. džb. Anton Doles iz Hrušenja, št. 2. Senožec. — 1. e. džb. pos. Jurij Bregar, Alojzija Vidergac in Tomaž Bregar iz Kanderš, 660 gl. Litija. — 1. e. džb. pos. Andrej Kniže iz Drendul, 450 gl. Rudolfovo. — 1. e. džb. pos. Jože Kobe iz Gorenje Težke vode, 645 gl. Rudolfovo.

## Tržaško tržno poročilo.

Kava: Santos po 53 gl., Rio 52, St. Domingo 60, Portorico 86, biserna 93, Cejlon 75—120, Java 63, Mokka 98—110.

Sladkor po 22.65—31 gl.

Dišave: poper 90 gl., žbice 64—100.

Južno sadje: dateljni 30, fige iz Kalamate 11, iz Smirne 18, rozine 11, pomorance 4, limone. 3.75 za vsak zaboj, rožiči 4, mandeljni 86.

Olje: laško 70—88 gl., albanska 42, dalmatinsko 43, angleško 34, petrolej 9.50.

Kože: juhtovina 260, podplatje 125—160, teletnina 357—616, jagnječi kožuhi sto komadov 60, zajčje sto komadov 25 gl.

Volna: bosanska 105 gl., albanska 118, isterska 110.

Bombaž: ameriški 72, indijski 46.

Ježice po 11—24 gl.

Mast: maslo 98—104, angleška 60, ogerska 65, špeh 57.

Žito: pšenica ruska 9.25—10.—, laška 10.25, koruza 7.25, rž 7.50, oves 7.50, fižol 11—12, grah 13—15, riž laški 18.75, indijski 12.— goldinarjev za vsakih 100 kilogramov.

## Dunajska borza.

(Telegrafirano poročilo.)

17. junija.

|                                     |             |    |
|-------------------------------------|-------------|----|
| Papirna renta po 100 gl.            | 80 gl. 40   | kr |
| Sreberna                            | 81          | 30 |
| 4% avstr. zlata renta, davka prosta | 102         | 10 |
| Papirna renta, davka prosta         | 95          | 70 |
| Akcije avstr.-ogerske banke         | 858         | —  |
| Kreditne akcije                     | 160 gl. 309 | 20 |
| London                              | 121         | 90 |
| Srebro                              | —           | —  |
| Ces. cekini                         | 5           | 76 |
| Francoski napoleon                  | 9           | 67 |
| Nemške marke                        | 59          | 50 |

## Lepa hiša

v prijazni vasi Cerklje na Gorenjskem, poleg cerkve, pripravna za trgovino ali krčmo, posebno bi pa ugajala onemoglim duhovnikom, z 1 oralom vrta, se prodaja s prav ugodnimi pogoji.

Tudi se daje v najem na več let, več oralov travnikov, njiv in gozdvov, ki tudi k temu pohištvu spadajo.

Več se izve pri lastniku Valentinu Bajtu, trgovcu pri Novi Štifti, pošta Gornjigrad na Štajarskem. (1)

Ravnokar je izšla in se dobiva v **Katoliški Bukvarni** knjiga:

### Die Reiche

der

## heiligen drei Könige

ih

Sterndienst, ihre Reise nach Betlehem etc.

Nach den Gesichtern der gottseligen

Katharina Emmerich

im Vergleiche mit den Aussagen der Geographie, der Geschichte, der heil. Schrift und der Alterthümer.

Nabral in sostavil

Anton Urbas,

kanonik in stolni župnik v Ljubljani.

Z zemljevidom.

Velja sešita 80 kr., po pošti 5 kr. več.